

Pablo Corintocjārārē ape pūrī ojanemo'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo nimæ'tārī pūrī Corintocjārārē ojāca be'ro Éfesoputa tojacā'cu niwī yujupæ. Topu nígū, Corintopære ña'arō wa'a'que quetire miiejacārā niwā. Tere tæ'ogæ, Pablo na tiropæ maata wa'asī'rīcæ niwī. Tojo wa'asī'rīmigū, wa'aticæ niwī. Macedonia di'ta pe'e wa'acæ niwī. Tojo weegæ a'ti pūrīrē Macedonia di'tapæ nígū, ojacæ niwī. Tito wāmetigæ a'ti pūrīrē miacæ niwī. Tojo nicā āpērā cūrē ba'patiwā'cācārā niwā.

Pablo narē a'tere ojacæ niwī. Jesucristo ye quetire werecusiagæ cū ña'arō yu'ræsere ojacæ niwī. Tojo nicā pajasecæorārē niyeru sērībosasere ojacæ niwī. Apeye, cū bu'esere ĩ'atu'tirā ye cjasere ojacæ niwī.

Pablo Corintocjārārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, Timoteo me'rā musārē añuduti'i. Ō'acū uaronojōta Jesucristo yu'ure cū ye quetire weredutigæ cūucæ niwī. Yu'u a'ti pūrīrē musārē Ō'acū yarā Corintopæ nirārē oja'a. Tojo nicā nipe'tirā Ō'acū yarā Acaya di'tapæ nirārē oja'a.

² Musārē Ō'acū marī pacæ, tojo nicā Jesucristo marī wiogæ añurō weeato. Tojo nicā musārē ejerisājācā weeato.

Pablo cū pi'etise queti ni'i

3 Õ'acũ marĩ wiogu Jesucristo pacure e'catise o'orã. Cũta marĩrẽ pajaña'mi. Marĩrẽ wãcũtutuacã weenu'cũmi. 4 Pi'etisetirinucũ Õ'acũ marĩrẽ wãcũtutuacã weemi. Tojo weerã marĩ quẽ'rã pi'etirãrẽ wãcũtutuacã weemasĩ'i. Marĩrẽ Õ'acũ wãcũtutuacã wee'caronojõta narẽ weemasĩ'i. 5 Jesucristo yere wererã, pi'etino'o. Cristo pũrõ pi'eti'quere pi'etitamu'u. Cũ me'rãta, cũ weetamuse me'rã nemorõ wãcũtutua'a. 6 Æsã pi'etirã, musãrẽ wãcũtutuacã uarã, musã yu'rũweticã uarã, tojo pi'eti'i. Õ'acũ Æsãrẽ wãcũtutuasere o'omi. Tojo weerã Æsã quẽ'rã musãrẽ wãcũtutuacã wee'e. Æsã pi'etironojõ pi'etirãsa'a. Tojo wa'acã, Õ'acũ musãrẽ wãcũtutuacã weegusami. 7 Æsã weronojõ pi'eticã, Õ'acũ musãrẽ wãcũtutuacã weegusami. Tojo weerã Æsã musã añurõ weeatjere masĩyutoja'a.

8 Acawererã, Æsãrẽ Asiapu wa'a'quere masĩcã uasa'a. Æsã topure uputu waro pi'etiwu. A'tiro wãcũmiwũ: “Ne põtẽosome. Wẽrĩrãsa'a”, nimiwũ. 9 “Æsãrẽ wẽjẽcõ'arãsama”, ni wãcũmiwũ. Æsã ne tutuatiwu. Tojo wa'a'que añu niwũ. Te me'rã a'tiro wãcũwũ. “Æsã basu ne weetamumasĩtisa'a. Õ'acũ ni'cũta Æsãrẽ weetamumasĩmi”, ni wãcũwũ. Cũta wẽrĩ'cãrãpure masõgũ nimi. 10 “Õ'acũ Æsãrẽ na wẽjẽbo'cãrãrẽ yu'rũowĩ. Ni'cãrõacãrẽ yu'rũonu'cũcã'mi. Be'ropu quẽ'rãrẽ Æsãrẽ yu'rũonu'cũcũsami”, ni ãjõpeo'o. 11 Õ'acũrẽ musã Æsãrẽ sãrĩbosanu'cũcã, tojo weegusami. Pãjãrã Æsãrẽ sãrĩbosacã, Õ'acũ añurõ Æsãrẽ

weetamugũsami. Cũ tojo weecã ï'arã, pãjãrã e'catise o'orãsama.

Pablo Corintopu wa'asĩ'rĩmi'que ni'i

¹² Apeyere ũsã pũrõ e'cati'i. Ũsã a'ti nucũcãpure weesooro marĩrõ añurõ weesetiwũ. Mũsã wa'teropu quẽ'rãrẽ tojota weewũ. Tojo weerã ũsã bu'iri marĩrã añurõ tu'oña'a. Ũsã basu ũsã masĩse me'rã weetiwũ. Õ'acũ weetamuse me'rã weewũ. ¹³ Mũsãrẽ ojarã, tu'ota basiose dia'cũrẽ oja'a. Mũsã tere añurõ masĩcã ua'a. ¹⁴ Cã'rõ masĩtoja'a, masĩrã pe'e. Mũsã añurõ masĩpe'orã, marĩ wiogu Jesú apaturi a'ticã, “Ũsãrẽ diacjũta nipã”, nirãsa'a. Ũsã mũsãrẽ “Añurõ weesetima” nĩrõnojõta mũsã quẽ'rã ũsãrẽ añurõ wãcũrãsa'a.

¹⁵⁻¹⁶ “Tojo añurõ wa'arosa'a” ni wãcũgũ, Macedoniapu wa'agu, mũsã tiropu ï'amũ'tãgũ wa'asĩ'rĩmiwũ. “Be'ro ï'amajãmitojatiguti tja”, nimiwũ. Puati mũsã tiropu ï'agũ wa'asĩ'rĩmiwũ. Mũsã e'caticã uagu, tojo weesĩ'rĩmiwũ. “Yu'u tojo weecã, Judea di'tapu wa'atjere weetamurãsama” ni wãcũgũ, tojo weesĩ'rĩmiwũ. ¹⁷ Yu'u topu wa'aticã ï'arã, “Wiopesase marĩrõ weema'acã'pĩ”, ¿niti? “Cũ no'o uaro weema'agũnojõ nimi”, ¿nisari? “‘Wa'aguti’ ní'cu nimigũ, a'titiapĩ”, ¿niti? “Na'irõ ducayumujãsami”, ¿ni wãcũti? ¹⁸ Niwe'e. Õ'acũ ũsã weesere “Diacjũta ni'i”, nisami. Tojo weerã ũsã ne ni'cãti no'o uaro ducayu, ucũma'awe'e. ¹⁹ Ũsã Jesucristo Õ'acũ macũ ucũ'caronojõta ucũ'u. Cũ ne ni'cãti “Weeguti, weesome”, niticu niwĩ. Nipe'tise cũ “Weeguti” ní'caronojõta

weemi. Æsã i'tiarã, Silvano, Timoteo, yu'u, cã ye quetire musãrẽ bu'ewu. Nipe'tise cã ucuse diacjũ ni'i. ²⁰ A'tiro ni'i. Õ'acũ toduporopure masãrẽ “Añurõ weeguti”, nicu niwĩ. Nipe'tise cã tojo ní'que Jesucristo cã a'tise me'rã, cã wẽrĩ'que me'rã queoro wa'awu. Tojo wa'acã ï'arã, marĩ Õ'acũrẽ “Tojota ni'i”, ni e'catipeo'o.

²¹ Õ'acũta marĩrẽ Cristore ãjõpeonu'cũcã weemi. Cũta marĩrẽ cã yarã wa'adutigu besecu niwĩ. ²² Marĩrẽ cã yarã wa'acã weecu niwĩ. Cã yarã ni'i nisere ï'osĩ'rĩgũ Espiritu Santure o'ócũ niwĩ. Espiritu Santu marĩ me'rã ní'gũ, cũta Õ'acũ marĩrẽ yu'rũoatjere masĩcã weemi.

²³ Yu'u Corintopure wa'asĩ'rĩmigũ, wa'atiwu. Õ'acũ yu'u tojo wee'quere masĩsami. Yu'u musãrẽ tu'tibosa'a ní'gũ, ma'ígũ wa'atiwu. ²⁴ Musã ãjõpeosere “A'tiro pe'e u'a'a”, ní'gũ mejẽta wee'e. Musã añurõ ãjõpeo'o. Musãrẽ añurõ e'catise me'rã nisetiato ní'gũ tojo weeta-musĩ'rĩ'i.

2

¹ Yu'u toduporopure musãrẽ bujaweticã weewu. Tojo weegu apaturi tja musãrẽ bujaweticã weesĩ'rĩtigu, wa'atiwu. ² Yu'u musãrẽ bujaweticã weecã, ¿noa yu'ure e'caticã weebosari? Musã dia'cũ yu'ure tojo wee'e. Musã bujaweticã, basiotibosa'a. ³ Tojo weegu yu'u musãrẽ ojawu. Yu'u topu wa'acã, e'caticã weeboronojõ o'orã, yu'ure bujaweticã weebopã. Yu'u a'tiro tu'oña'a. Yu'u e'caticã, musã quẽ'rã e'catibopã. ⁴ Yu'u ojamũ'tãca pũrĩrẽ ojagu,

pūrō wācūque'ti, utiwɯ. Mūsārē bujawetiato nígũ mejēta ojawɯ. Yɯ'u mūsārē ma'iyu'ru'u. Mūsārē tere masīdutigu ojawɯ.

Ña'arō wee'cure acobojoduti'que ni'i

⁵ Ni'cũ ña'arō weeri masũ marĩrē bujaweticã weecu niwĩ. Yɯ'u dia'cūrē tojo weetiwĩ. Mūsã quē'rã mejārōta weeno'cārã niwũ. Marĩ nipe'tirã tojo weeno'cārã niwũ, weeno'rã pe'e. Yɯ'u a'tere tojo ucūgũ, uputu waro nibutiagu mejēta wee'e. ⁶ Mūsã pājārã ña'arō weeri masūrē bu'iri da'retoja'a. ⁷ Tojo weerã ni'cārōacã mūsã cūrē acobojoya. Cūrē wācūtutuacã weeya. Tojo weeticã, cũ bujawetiyu'ruabosami. ⁸ Tojo weegu mūsārē cūrē ma'iduti'i tja. ⁹ Yɯ'u mūsārē toduporopure ojawɯ. “¿Te yɯ'u duti'quere queorota weemitina?” ni masīsĩ'rīgũ ojawɯ. ¹⁰ Mūsã no'o ña'arō weegure acobojocã, yɯ'u quē'rã cūrē acobojo'o. Yɯ'ure ña'arō weetiwĩ. Mūsã pe'ere ña'arō weewĩ. Yɯ'ure ña'arō weetimidã, cūrē acobojo'o. Mūsārē ma'igũ, tojo wee'e. Jesucristo yɯ'ure “Cūrē diacjũta acobojomi”, ni ĩ'asami. ¹¹ Marĩ cūrē acobojoticã, wātĩ cūrē ña'arō bujawetiyu'rucã weebosami. Jesucristo yere du'ucã'bosami. Marĩ wātĩ weewɯasere añurō masĩ'i.

Pablo Troapɯ wācūque'ti'que ni'i

¹² Yɯ'u Troa wāmetiri macāpɯ Cristo ye quetire bu'egu etagu, a'tiro bocaewawɯ. Jesucristo marĩ wiogu pājārārē cũ ye quetire tu'osĩ'rĩcã weecu niwĩ. ¹³ Tojo nimicã, yɯ'u Tito marĩ

acaweregure bocatigu, pūrō wācūque'tiwu. Tojo weegu narē we'eriti, wa'a wa'awu Macedonia di'tapu.

Jesucristo me'rā marī añurō weemasī'i nise ni'i

¹⁴ Yu'u wācūque'timigū, Ō'acūrē e'catise o'o'o. Cū marīrē añurō weenu'cūcā weemi. Marī Cristo yarā nicā, tojo weemi. Marī Cristo ye queti werese me'rā masārē cūrē masīcā weemi. Cūrē masīse u'mutise weronojō nipe'tiropu se'sa'a. ¹⁵ Marī Jesucristo ye quetire wererā, u'mutise weronojō nisa'a. A'tiro ni'i. Masā Ō'acūrē e'catise o'ocā, ope weronojō bajuse me'rā buemorōcā, tū'sasami. A'tere weronojō marī cū ye quetire werēcā ī'agū, tū'sasami. Te queti nipe'tirā cū yu'ruo'cārārē se'sa wa'a'a. Tojo nicā cū yu'ruono'ña marīrā pecame'epu wa'ajā quē'rā te ucūserē tū'ose'sa wa'ama. ¹⁶ Yu'ruono'tirā Jesucristo ye quetire wererārē ī'arā, cūrē ējōpeotirā “Pecame'epu wa'arāsa'a” nīrā weronojō tū'oña'sama. Ō'acū yu'ruono'cārā pe'e Jesucristo ye quetire wererārē ī'arā, cūrē ējōpeorā “Marī Jesucristo me'rā ninu'cūcārāsa'a”, ni wācūsama. Ne ni'cū cū se'saro te quetire weremasītimi. Ō'acū weeta-murō me'rā pe'e weremasīmi. ¹⁷ Pājārā a'tiro weema. Ō'acū ye quetire wérerā, wapata'ase dia'cūrē wācūma. Ūsā na weronojō weewe'e. Ō'acū o'ó'cārā Cristore da'raco'terā ni'i. Tojo weerā Ō'acū ī'orōpūre cū ye quetire queoro were'e.

3

Õ'acũ “Masã wiogu nigũti” niyu'que ni'i

¹ Æsã “Õ'acũ ye quetire queoro were'e” nírã, ãsã basu añurõ ucũrã mejëta wee'e. Æpërã tojo weewasama. Na basu añurõ ucũsama. Æpërrã a'tiro nisama: “Æsãrã papera ojabosaya”, nisama. “Ä'rã añurõ weerã nima”, ni apobosadutisama. “Æsã tojo weecã, 'Añurã nima', ni ï'arãsama” nírã, tojo weedutisama. ¿Musã na weesetironojõ uati? Æsã musãrã “Añurã ni'i, tojo weerã ãsãrã papera apobosaya”, nírã mejëta wee'e. ² Musã Jesucristo ëjõpeo'o. Tojo weese me'rã ãsã musãrã queoro hu'e'quere ï'o'o. Tojo weerã Æpërã ojabosaca pũrĩrã uawe'e. Æsã musãrã “Ti pũrĩ weronojõ nima”, ni ejeripõ'rãti'i. A'tiro ni'i. Nipe'tirã musãrã ï'arã, masãsama. “Na narã diacjũta werepã”, nisama. ³ Musãrã Cristo masãrã yu'ruomi nisere werewu. Tere ëjõpeocã, Cristo musãrã añurõ weewĩ. Cũ musãrã tojo weesere Æpërã quë'rãrã masãcã uami. Tere masãdutigu, papera pũrĩpu ojacju me'rã ojaticu niwĩ. Tojo nicã toduporopu Õ'acũ catinu'cũgũ ãtãpjĩpu oja'caronojõta weeticu niwĩ. A'tiro pe'e weecu niwĩ. Espiritu Santu tutuaro me'rã musã wãcũsere ducayucu niwĩ. Te me'rã Cristo musãrã añurõ weesere ï'omi.

⁴ Æsã Õ'acũrã ëjõpeorã, a'tiro nímasĩ'i. Æsã weresere tu'o ëjõpeo'quere “Diacjũta ni'i”, nímasĩ'i. Cristo weetamuse me'rã ãsã tojo nímasĩ'i. ⁵ “Æsã se'saro Õ'acũ yere weremasĩ'i”,

nirã mejêta wee'e. Nipe'tise ũsã weesere Õ'acũ weetamuse me'rã pe'e wee'e. ⁶ Õ'acũta “Masã me'rã apoguti” ní'quere ũsãrẽ werecã weewĩ. Cũ ní'que a'tiro ni'i: “Yũ'ũ na wiogu nigũti. Na pe'e yarã nirãsama.” Õ'acũ tojo ní'que Moisé dutise oja'quere yũ'tise weronojõ niwe'e. Espíritu Santu masãrẽ Õ'acũ ũaro weecã weemasĩmi. “Moisé dutise oja'quere yũ'tirãti”, ní'cãrã pe'ere ne basiowe'e. Na bu'iritirã pecame'epũ wa'abopã. Espíritu Santu pe'e marĩrẽ catinu'cũcã weemi. ⁷ Õ'acũ Moisére duti'quere ũtãpjĩpũ ojano'caro niwũ. Te dutise marĩ yũ'rũnũ'cãse bu'iri wẽjẽcõ'adutise weronojõ nicaro niwũ. Õ'acũ tere o'ogu, ũputu asistese me'rã o'ocu niwĩ. Tojo weero Moisé tere ojacã, cũ diapoa asistecaro niwũ. Israe curuacjãrã cũ asistecã ĩ'apõtẽomasĩticãrã niwã. Siape me'rã cũ asistese pe'tidijacaro niwũ. ⁸ Te dutise asistese me'rã o'o'que nemorõ Espíritu Santu cũ marĩrẽ bu'ese pe'e totá nemo'o. ⁹ A'tiro ni'i. Moisé dutise marĩrẽ “Bu'iri da'reno'rãsama” ní'que añuyũ'rũacaro niwũ. Totá Õ'acũ marĩrẽ bu'iri mooma nise queti pe'e nemorõ añu'u. ¹⁰ Jesucristo yere marĩ ĩ'acasanũ'cõcãma, Moisé dutise “Añuyũ'rũa'a” na ní'que pe'e mejõ nise tojacã'a. ¹¹ Moisé cũ dutise asistese me'rã a'ti'que pe'tiatje nicaro niwũ. Jesucristo ye queti pe'e pe'titiatje ni'i. Tojo weero Moisé dutise nemorõ, añuyũ'rũnũ'cã'a.

¹²⁻¹³ ũsã Jesucristo ye queti pe'titiatjere e'catiyutoja'a. Tojo weerã diacjũta were'e. Moisé cũ diapoare asistese nidojatisere pe'tidijacã

ĩ'adutiticu niwĩ. Tojo weegu su'tiro casero me'rã mo'acu niwĩ. Ûsã cũ weronojõ weewe'e. Tojo weerã Jesucristo ye quetire uiro marĩrõ bajuyoropu were'e. ¹⁴ Moisé Ô'acũ duti'quere werecã, Israe curuacjãrã tu'omasĩticãrã niwã. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ mejãrõta nima. Na Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ bu'érã, tu'otima. Cristore ãjõpeorã dia'cũ toduporo oja'quere tu'oma. ¹⁵ Ni'cãrõacãpu quẽ'rãrẽ Israe curuacjãrã Moisé oja'quere bu'érã, tu'otima yujupu. ¹⁶ Marĩ wiogure ãjõpeoca be'ro Ô'acũ ye cjasere tu'on'o. ¹⁷ Jesucristo marĩ wiogu Espĩritu Santu me'rã ni'cũta nimi. Tojo weerã marĩ Espĩritu Santu me'rã nĩrã, pecame'epu wa'abo'cãrã yu'rũono'cãrã ni'i. ¹⁸ Marĩ Cristore ãjõpeorã ni'i. Tojo weerã marĩ wiogu añuyu'rũagu nimi nisere masĩ'i. Marĩ, marĩ catiri umũco põtõorõ cũ dia'cũrẽ wãcũnu'cũ'u. Cũrẽ wãcũrã, siape me'rã cũ weronojõ cũ añurõ weesere marĩ quẽ'rã weenemowã'cã'a. Marĩ wiogu Espĩritu Santu marĩrẽ tojo weemi.

4

¹ Ô'acũ ãsãrẽ añurõ wéegu, Jesucristo ye quetire wereduticu niwĩ. Tojo weerã wãcũtutuatirã niwe'e. ² Bopoyoro weesere, tojo nicã masã ĩ'atiropu weesere yabi ni'i. Ô'acũ were-duti'quere nisoose me'rã werewe'e. Tere ducayuro marĩrõ, queoro dia'cũ were'e. Ô'acũ ĩ'orõpũre tojo wee'e. Tojo weerã ãsã were-sere "Diacjũta werema", nisama. ³ No'o Jesucristo ye quetire tu'oti ãjõpeotirãnojõ bu'iri

da'reno'ajã nima. ⁴ Na ëjõpeotise ye bu'iri a'ti turicjãrã wiogũ wãtĩ narẽ tu'omasĩtirã, ca-peri ã'atirã weronojõ dojocã weesami. Cũ, Cristo nipe'tirã bu'ipũ añubutiagũ nimi nisere ëjõpeodutitigũ tojo weesami. Jesucristo masũ weronojõ upũtigũ nicũ niwĩ. Cũ Õ'acũ warota nimi. Tojo weegũ masãrẽ Õ'acũrẽ masĩcã weecũ niwĩ. ⁵ Æsã Jesucristo ye quetire wererã, masã ãsãrẽ añurõ wãcũdutarã mejẽta were'e. “Marĩ wiogũ Jesucristo nimi, cãrẽta ëjõpeorõna'a” nidutarã pe'e were'e. Æsã a'tiro ni'i: “Jesucristo ãsãrẽ cũ ye quetire weredutise bu'iri mãsãrẽ da'raco'terã weronojõ ni'i.” ⁶ A'tiro ni'i. Õ'acũ ne waropũ a'ti turi na'itĩ'arõ ní'quere bo'reyucã weecũ niwĩ. Cũ tere wee'caronojõ cãta tja marĩ ye ejeripõ'rãrĩpũ bo'reyucã weecũ niwĩ. Cũ yere tu'omasĩtimi'cãrãrẽ tu'omasĩcã weecũ niwĩ. Tojo nicã marĩrẽ Õ'acũ tutuayũ'rũagũ nimi nisere masĩcã weecũ niwĩ. Jesucristore masĩrã tere masĩno'o.

Marĩ upũ pe'tidijati upũ ni'i nise ni'i

⁷ Marĩ ya upũ di'ta me'rã yee'queparũ weronojõ ni'i. Pe'tiati upũ ni'i. Tojo upũtimirã, Õ'acũ ye queti añubutiase quetire cõ'o. Tojo weero masĩno'o. Õ'acũ cũ tutuayũ'rũse me'rã te quetire masãrẽ masĩcã weemi. Marĩ ye tutuase me'rã mejẽta wee'e. ⁸ Apetero pũrõ pi'eti'i. Tojo pi'etimirã, upũtu waro bujawetiwe'e. Æsã wãcũque'timirã, upũtu waro “¿De'ro wa'abutiarosariba?” niwe'e. ⁹ Masã ãsãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩmicã, Õ'acũ ãsãrẽ ne cõ'awã'cãtimi. Na

ũsãrẽ tuuquecũumirã, wẽjõtima. ¹⁰ No'o ũsã wa'aro Jesure wẽjẽ'caronojõta ũsã quẽ'rãrẽ wẽjẽsĩ'rĩmima. Masã ũsãrẽ pi'eticã ĩ'arã, Jesú catinu'cũgũ ũsãrẽ weetamusere masĩma. ¹¹ Nipe'tise nũmurĩ ũsã catiro põtẽorõ Jesú ye quetire werese bu'iri wẽrĩtawioro ni'i. Tojo weerã ũsã ya upũ boadijati upũ me'rã Jesucristo cũ nisetisere masãrẽ ĩ'o'o. ¹² Æsã pe'e wiose pu'to nimirã, mũsãrẽ catinu'cũdutarã Jesucristo ye quetire bu'enu'cũ'u.

¹³ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: “Yũ'u ějõpeowũ. Tojo weegũ Õ'acũ ye cjasere mũsãrẽ ucũwũ.” Tojota ni'i ũsã quẽ'rãrẽ. Õ'acũrẽ ějõpeorã, cũ yere ucũ'u. ¹⁴ Marĩ masĩ'i, Õ'acũ, marĩ wiogũ Jesure masõ'caronojõta marĩ quẽ'rãrẽ masõgũsami. Marĩ cũrẽ ějõpeocã, tojo weegũsami. Æsãrẽ mũsã me'rã cũ tiropũ miagũsami. ¹⁵ Æsã mũsãrẽ añurõ wa'adutarã nipe'tisere pi'eti'i. Mũsã pãjãrãrẽ siape me'rã Õ'acũ añurõ weecã uarã, tojo wee'e. Be'ro pãjãrã a'tere ĩ'arã, Õ'acũrẽ e'catise o'orãsama. Te me'rã cũrẽ “Añuyũ'ruagu nimi” nĩrã, tojo weerãsama.

¹⁶ Tojo weerã ũsã pi'etimirã, wãcũtutuanu'cũcã'a. Mu'ñumirã, siape me'rã nemorõ wãcũtutuanemo'o. ¹⁷ A'tiro ni'i. Marĩ a'ti nucũcãpu pi'etise maata pe'tiatje ni'i. Marĩ Jesucristore ějõpeorã pi'eti'que wapa nemorõ añuse pe'titiatjere bocarãsa'a. ¹⁸ Marĩ a'ti nucũcã cjase pe'titiatjere sõ'owaro wãcũnũrũticã'rõua'a. Bajutise u'mũse cjase pe'ere wãcũnũrũrõua'a. Marĩ ĩ'ase pe'tiatje ni'i. ĩ'atise pe'e ninu'cũatje ni'i.

5

1 Marĩ masĩ'i, marĩ ya upu wi'i weronojõ boadjarosa'a. Tojo wa'acã, Õ'acũ u'muse cja upu pe'titiatji upure o'ogusami. Ti upu masã wéeca upu nitisa'a. 2 Diacjũta ni'i. Marĩ a'tiro uputirã uti, caributi'i. Ma'ma upu su'tiwetisĩ'rĩsa'a. 3 Marĩ ma'ma upure cuorã, su'ti marĩrã weronojõ nisome. 4 Marĩ a'ti upu me'rã caributi'i. Pũrõ pi'eti'i. Marĩ ya upure wẽriato nigũ mejẽta wee'e. Marĩ ma'ma su'ti sãnarõ weronojõ ducayuato nígũ tojo ni'i. Ma'ma upu pe'titiatji upure cuorãsa'a. Õ'acũ me'rã catinu'cũcã'rãsa'a. Mejã upu boadijati upu boabajudutia wa'arosa'a. 5 Õ'acũta marĩrẽ a'tere apoyucu niwĩ. Cũ marĩrẽ weeatjere masĩmu'tãdutigu Espĩritu Santure o'óyumu'tãcu niwĩ.

6 Tere wãcũrã, wãcũtutuanu'cũ'u. Masĩno'o, marĩ a'ti upu me'rã nĩrã, marĩ wiogu Õ'acũ tiropu niwe'e. 7 Tojo weerã cãrẽ i'atimirã, Jesucristore eĩõpeo'o. Cũrẽ sirutu'u. Be'ropu wa'atje quẽ'rãrẽ añurõ masĩtimirã, "Õ'acũ tiropu wa'arãsa'a", ni'i. 8 Marĩ, marĩ ye niatjere e'catiyutoja'a. Tojo weerã marĩ "Marĩ wiogu me'rã niajã, wẽrise uamisa'a", ni'i. 9 Tojo nimirã, marĩ catirã o wẽrĩca be'ro marĩ wiogu uaro dia'cũ weenu'cũsĩ'rĩ'i. 10 A'tiro ni'i. Cristo cũ beseatji numu nicã, marĩ nipe'tirãrẽ besegusami. Marĩ ni'cãrẽrãrẽ marĩ wee'quenucũ queoro marĩ añurõ o ña'arõ wee'quere wapayegusami.

Õ'acũ cũ me'rã nidutigu uasãse ni'i

11 Marĩ wioꝝu Cristo marĩrẽ beseatjere wãcũ'u. Tere wãcũrã, cũrẽ wiopesase me'rã ãjõpeo'o. Masãrẽ “A'tiro weeroua'a”, ni were'e. Õ'acũ ãsã weesere añurõ masĩmi. Musã quẽ'rãrẽ tojota masĩcã u'a. 12 Õsã basu ãsã yere apaturi añurõ ucũnemorã weewe'e. A'tiro pe'e wee'e. Õsãrẽ añurõ wãcũdutirã, e'catiato nĩrã tojo wee'e. Tojo weerã musã ãpẽrã bu'icjase dia'cũ bajusere wãcũrãrẽ, ejeripõ'rãpũ cjase wãcũtirãrẽ añurõ yu'timasĩrãsa'a. 13 ãpẽrã ãsãrẽ “Maatirã weema”, nisama. Na tojo nimicã, ãsã Õ'acũ uaro weerã wee'e. Apeterore “Queoro weema”, nisama. Tere wéerã, musã ye cjasere weerã wee'e. 14 Cristo marĩrẽ ma'imi. Tojo weerã cũ ye quetire were'e. Masĩno'o, Cristo nipe'tirãrẽ wẽrĩ dũcayucu niwĩ. Te me'rã masĩno'o, nipe'tirã Cristo wẽrĩ dũcayuno'rã wẽrĩ'cãrã weronojõ tojapã. 15 Cristo nipe'tirãrẽ wẽrĩbosacu niwĩ. Catinu'cũse cuorã na uaro dia'cũ weeticã'to nĩgũ tojo weecu niwĩ. Cũ uaro pe'ere weedutigũ wẽrĩ masãcu niwĩ. 16 Tojo weerã ãsã ne ãpẽrãrẽ a'ti umucocjãrã weewuaro weronojõ ã'aweewe'e. Yu'u toduporopure Cristore tojo weemiwũ. “A'ti di'tacjã nimi”, ni wãcũmiwũ. Ni'cãrõacãrẽ tojo wãcũno'ña marĩ'i majã. 17 Marĩ Cristo yarã wa'arã, apesu'tiro sãjãrã wee'e. Añuse dia'cũ dũcayuu. Toduporopũ no'o uaro weeseti'quere weenemowe'e majã.

18 Õ'acũta marĩrẽ tojo weecu niwĩ. Marĩ Cristore ã'atu'tirã nicãrã niwũ. Cũ pe'e cũ wẽrĩse me'rã marĩrẽ cũ me'rãcjãrã sãjãcã weecu niwĩ. Nipe'tirãrẽ tojo wa'acã uagũ, cũ ye quetire were-

dutigu marĩrẽ o'ócũ niwĩ. ¹⁹ A'tiro ni'i. Õ'acũ nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ cũ me'rãcjãrã sãjãcã uami. Tojo weegu Cristore wẽrĩdutiçũ niwĩ. Te me'rã masãrẽ cũ yarã sãjãcã weegu weemi. Jesucristo wẽrĩse me'rã narẽ bu'iri marĩrã ĩ'ami. Tere ãpẽrã masĩcã uagu ãsãrẽ weredutiwĩ.

²⁰ Tojo weerã ãsã Cristo dũcayurã ni'i. Cũrẽ, cũ ye quetire werebosa'a. Ësã werese me'rã Õ'acũ musãrẽ “Yũ'u me'rãcjãrã nima”, nisami. Tojo weerã musãrẽ Cristo dutiro me'rã “Añurõ Õ'acũ me'rã niato”, ni'i. ²¹ Cristo ne cã'rõacã ña'arõ weetiçũ niwĩ. Õ'acũ pe'e marĩ ña'arõ weese bu'iri cũrẽ wẽrĩbosa dũcayudutiçũ niwĩ. Cũrẽ ña'agũrẽ weronojõ bu'iri da'reçũ niwĩ. Tojo weese me'rã Õ'acũ marĩrẽ Cristo yarã wa'acã weeçũ niwĩ. Tojo nicã cũ uaro cũ weronojõ añurõ nidutigu tojo weeçũ niwĩ.

6

¹ Ësã Õ'acũ yere da'ratamurĩ masã ni'i. Tojo weeyurã, cũ musãrẽ añurõ weesere wãcũduti'i. Cũ uaronojõta añurõ weeya.

² Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ cũ ucũ'quere a'tiro ni ojano'wũ:

Yũ'u masãrẽ añurõ weeritero nicã, mũ'u sërĩsere tu'owũ.

Yũ'u yũ'rũoritero nicã quẽ'rãrẽ, mũ'urẽ yũ'rũowũ, nicũ niwĩ Õ'acũ.

Tũ'oya. Ni'cãrõacã cũ tojo weeritero ni'i. Ni'cãrõacã cũ yũ'rũosĩ'rĩsami.

³ ãpẽrãrẽ ãsã weresere mejẽcã wãcũdutiirã ãsã ne cã'rõ ña'arõ weewe'e. ⁴ A'tiro pe'e

wee'e. Nipe'tise ũsã weese me'rã Õ'acũrẽ da'raco'tesere ï'o'o. Pi'etirã, tojo ï'o'o. Ũsãrẽ apeyenojõ du'sacã, tojo tu'oña'cã'a. Mejẽcã wa'acã, nu'cã'a. ⁵ Ũsã a'tere pi'etiwũ. Masã ũsãrẽ tãrãwã. Bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõwã. Cumuca wa'acã, tu'oña'wã. Uputu da'ra, apeterore cãrĩtiwũ. Ujaboawũ. ⁶ Ũsã Õ'acũrẽ da'raco'tesere ï'orã, a'te quẽ'rãrẽ wee'e. “Numiarẽ ña'arõ weesi'rĩsa'a”, niwe'e. Narẽ tojo ï'acã'a. Õ'acũ ye cjase diacjũ nisere masĩ'i. Æpẽrã queoro weetisere nu'cã'a. Æpẽrãrẽ pa-jaña'a. Æpẽrãrẽ weesooro marĩrõ ma'ime'rĩcã'a. Espĩritu Santu ũsã me'rã nise bu'iri ũsã Õ'acũrẽ da'raco'tesere ï'ono'o. ⁷ Diacjũta were'e. Õ'acũ cũ tutuasere cu'o'o. Cũ ũsãrẽ aňurã wa'acã weemi. Tojo weerã aňurõ weemasĩ'i. Ña'ase quẽ'rãrẽ cã'mota'amasĩ'i. ⁸ Masã ũsãrẽ a'tiro weema. Æpẽrã ũsãrẽ aňurõ ucũma. Æpẽrã ña'arõ ucũma. Æpẽrã ũsãrẽ nisoori masãrẽ weronojõ ï'ama. Æpẽrã pe'e “Diacjũta werema”, ni ï'ama. ⁹ Æpẽrã ũsãrẽ aňurõ ï'amasĩma. Tojo nimirã, ï'amasĩtirã weronojõ ï'ama. Apeterore ũsãrẽ wẽjẽsĩ'ricã, tu'oña'a. Tojo nimicã, catinu'cũ'u. Ũsãrẽ bu'iri da'reyũ'ruoma. Wẽjẽtima, wẽjẽrãpua. ¹⁰ Ũsã bujawetimirã, e'catinu'cũcã'a. Ũsã pajasecuorã nimirã, ũsã bu'ese me'rã Æpẽrãrẽ peje cuorã weronojõ nicã wee'e. Ne apeyenojõ moomirã, cuope'orã weronojõ ni'i. A'te nipe'tise me'rã nipe'tirãrẽ ũsã Õ'acũrẽ da'raco'tesere ï'o'o.

¹¹ Acawererã, Corintocjãrã, du'aro marĩrõ

musārē ūsā wācūsere werepe'ocā'a. Musārē pūrō ma'i'i. ¹² Musārē ne mejēcā wācūwe'e. Musā pe'e ūsārē mejēcā tu'oña'sa'a. ¹³ Yu'u ni'cū cū pō'rārē dutiro weronojō musārē dutiguti. Yu'u musārē diacjũ ma'irōnojōta yu'u quē'rārē ma'ña.

Õ'acũ pō'rã ni'i nise ni'i

¹⁴ Jesucristore ějōpeotirã me'rã a'mesũ'aticã'ña. Añuse, ña'ase me'rã morēta basiotironojōta añurō weerã, ña'arō weerã me'rã a'mesũ'ata basiowe'e. Bo'reyuse na'itĩ'arõpu nitironojōta Jesucristore ñarã me'rã, ñatirã me'rã morēsu'uta basiowe'e. ¹⁵ Cristo quē'rã, wātĩa wioḡu me'rã ni'cārōnojō wācūse cuomasītima. Ějōpeoḡu, ějōpeotigũ me'rã ne ni'cārōnojō “Tojo weeroua'a”, nĩmasītisama. ¹⁶ Õ'acũ wi'i, tojo nicã ějōpeose queose yee'que me'rã ne ni'cārōnojō niwe'e. Musā pe'e Õ'acũ wi'i cū nirõpu weronojō ni'i. Cũ catinu'cũḡũ nimi. Cũ a'tiro nicũ niwĩ:

Yu'u na tiropũ ni, na me'rã ninu'cũḡũsa'a.

Na wioḡu nigũsa'a.

Na quē'rã yarã nirāsama, nicũ niwĩ.

¹⁷ Tojo weeḡu aperopũ quē'rārē marĩ wioḡu tutuayũ'rũḡu a'tiro ninemocu niwĩ:

“Ña'arã tiropũ nimi'cārã wijawã'cã wa'aya.

Nipe'tise ña'arō weesere ne weeticã'ña.

Tojo weecã, yu'u musārē ñe'egũti.

¹⁸ Yu'u musā pacũ nigũti.

Musā pe'e yu'u pō'rã nirāsa'a”, nicũ niwĩ, ni ojano'wũ.

7

1 Acawererã yu'u mairã, musãrẽ nigũti. Õ'acũ marĩrẽ “Musã pacu nigũsa'a”, nicu niwĩ. Tojo weerã marĩ nipe'tise ña'arõ weesere, upure dojorẽsere, ejeripõ'rãrẽ dojorẽsere cõ'arã. Õ'acũrẽ wiopesase me'rã cũrẽ ãjõpeorã, cã ɥaro nipe'tisere queoro weerã.

Corintocjãrã toduporo ña'arõ wee'cãrã na ducayu'que ni'i

2 Ûsãrẽ ma'ĩña. Ne ni'cũrẽ musãrẽ ña'arõ weetiɥu. Tojo nicã ne ãpẽrãrẽ dojorẽtiɥu. Musãrẽ ãjõpeodutirã weesootiɥu. 3 Yu'u “Bu'iri cuorã nima”, nigũ mejeta wee'e. Yu'u toduporo ní'caronojõta musãrẽ ma'i'i. Marĩ catirã, ni'cãrõ me'rã ni'i. Wẽrĩrã quẽ'rã ni'cãrõ me'rã ninu'cũrãsa'a. 4 Yu'u musãrẽ “Diacjũta weema, añuyu'rɥama”, ni ejeripõ'rãti'i. Musãrẽ wãcũgũ, wãcũtutua'a. Pũrõ pi'etimigũ, e'catiyu'rɥa'a.

5 Macedoniapure ejáca be'ro ùsã ne cã'rõ sootiɥu. No'o ùsã wa'aro pũrõ pi'etiwã'cãwũ. ãpẽrã ùsãrẽ ña'arõ weequenu'cõwã. Ûsã bu'e'cãrãrẽ wãcũgũ, ɥputu wãcũque'ticãti.

6 Tojo weemicã, Õ'acũ wãcũtutuasere o'ogu ùsãrẽ wãcũtutuacã weewĩ. Titore ùsã tiropu etacã wéégũ, ùsãrẽ tojo weewĩ. 7 Cũ etase me'rã dia'cũ wãcũtutuatiɥu. Musã cũrẽ wãcũtutuacã wee'quere tu'orã, nemorõ wãcũtutuanemowũ. Musã yu'ure ì'asĩ'rĩsere cã werewĩ. Apeye quẽ'rãrẽ musã bujawetisere werewĩ. Tojo nicã musã yu'ure wãcũnu'cũsere werewĩ. Tere tu'ogu, totá nemorõ e'catinemowũ.

8 Yu'u ojáca pūrĩ me'rã musãrẽ bujaweticã weewu. Tojo bujaweticã weemigũ, yu'u ojacã, añu niwũ. Ne waro yu'u ojáca be'ro musãrẽ cã'rõ yoaticã bujaweticã ĩ'agũ, “Yu'u ojaticã, añu nibopã”, ni wãcũmiwũ. ⁹ Ni'cãrõacãma yu'u e'cati'i. Musã bujawetise ye bu'iri mejëta ni'i. Musã bujawetitjãrã, ña'arõ weesere du'u, ducayua wa'aporo. Tojo weegu e'cati'i. Musã ña'arõ wee'que bu'iri Õ'acũ ñaronojõta bujawetiaporo. Tojo weerã “Ësã musãrẽ do-jorã mejëta weepã”, ni'i. ¹⁰ Marĩ Õ'acũ ñaronojõta bujawetirã, ña'arõ weesere du'u'u. Du'u, pecame'epu wa'abo'cãrã yu'rũono'rãsa'a. Tojo weerã añurõ yu'rũweti'i. Æpërã pe'e na ña'arõ wee'quere du'utirã, mejõ waro bujawetima'asama. Tojo bujawetirã bu'iri cuorã, pecame'epu wa'asama. ¹¹ Musã Õ'acũ ñaronojõ bujawetirã, a'tiro weeaporo. Musã weesetise ere wiopesase me'rã ĩ'aporo. Tojo wiopesase me'rã ĩ'arã, “Toduporopure queoro weetipã; ni'cãrõacãrẽ queoro wee'e majã”, niaporo. Musã wee'quere wãcũrã, bujawetiaporo. Tojo nicã tere wãcũrã, uia wa'aporo. Be'ro yu'ure pũrõ ĩ'asĩrĩaporo. Ña'arõ weegure queoro bu'iri da'reaporo. Nipe'tise tojo weese me'rã musã bu'iri moosere ĩ'oaporo. ¹² Tojo weegu musãrẽ ojagu, ña'arõ weegure weetamusĩ'rĩgũ ojatiwu. Ña'arõ weeno'gũ quẽ'rãrẽ weetamugũ ojatiwu. Musã pe'ere weetamusĩ'rĩgũ ojawu. Musã ñsã ñaronojõ añurõ weesĩ'rĩ'i. Tojo weegu tere masĩdutigu ojawu. Õ'acũ tojo masĩcã ñami. ¹³ Nipe'tise musã añurõ wee'que me'rã ñsã e'cati,

wācūtutuawu.

Tojo wācūtutuarā, Tito pūrō e'caticā ĩ'arā, totā nemorō e'catinemowū. Musā nipe'tirāpūta cū bujaweti'quere wācūtutuacā weecārā niwū. Tojo weegu e'catiwi. ¹⁴ Musā ye cjasere yu'u Titore na añuyu'ruama nígū, nisoogu weronojō nitiwu. Nipe'tisere yu'u musārē were'quere diacjūta werewu. A'te weronojō ũsā Titore musā ye cjasere were'que quē'rā diacjūta niwū. ¹⁵ Musā cūrē wiopesase me'rā ñe'ecārā niwū. Cū dutisere yu'ticārā niwū. Musā tojo wee'quere wācūgū, musārē nemorō ma'iyu'ruami. ¹⁶ Yu'u musārē añurō weerāsama nígū, pūrō e'cati'i.

8

Marĩ cuoro ejatuario āpērārē o'odutise ni'i

¹ Acawererā, ũsā a'tiro musārē weresĩ'rīsa'a. Ō'acū Jesucristore ějōpeorā Macedoniapu nirārē añurō weewī. Cū āpērārē weetamucā weewī. Tere musārē masīcā ũa'a. ² A'tiro ni'i. Na uputu pi'etirā, queoro weecārā niwā. Tojo pi'etimirā, pūrō e'catiwā. Na pajasecuorā waro nimirā, peje cuorā weronojō āpērārē añurō weetamuwā. ³ Na cuoro pōtēorō na cuosere o'owā. Na cuose nemorō o'oyu'ruomujāwā. Yu'u narē tojo weecā ĩ'awū. Na ũaro o'owā. ⁴ Ūsārē pejetiri a'tiro niwā: “Ō'acū yarā pajasecuorārē niyeru o'osĩ'rīsa'a”, niwā. ⁵ Ūsā wācū'caro nemorō weewā. Ne warore na Ō'acūrē ějōpeorā “Mu'u yarā ni'i”, niwā. Be'rore ũsārē “Musā dutisere weerāti Ō'acū ũaronojōta”, niwā. ⁶ Na Macedoniacjārā tojo weecā ĩ'arā, ũsā

Titore musã tiropu wa'aduti'i. Cũ toduporopu musã tiro Corintopu nígu, niyerure sērīneocu niwī. Tere sērītu'ajanu'cōdutiṛā cūrē o'orā wee'e. Tojo weerā musã añurō nu'cā'quere queoro tu'ajanu'cōrāsa'a. ⁷ Musã nipe'tisere añurō wee'e. Añurō ějōpeoseti'i. Ō'acũ ye cjasere añurō masī'i. Añurō bu'eseti'i. E'catise me'rā añurō weesī'rī'i. Ūsārē añurō ma'i'i. Musã te nipe'tisere añurō weronojōta niyeru o'ose quē'rārē mejārōta weeya.

⁸ Musārē dutibutiagu mejēta wee'e, weegupu. Musã āpērā weesere ī'asa'a. Na añurō ma'īma. Musã quē'rā na tojo weesere ī'arā, “Ūsā quē'rā ĵdiacjūta ma'imiti ūsā?” nidutigū tojo ni'i. ⁹ A'tiro ni'i. Musã masīsa'a, marī wiogu Jesucristo marīrē añurō weecu niwī. Cũ peje cuogu nimigū, marī ye niatjere pajaña'gū a'ti di'tapu a'tigu, pajasecuogu weronojō wa'acu niwī. Marīrē añurō weesī'rīgū, tojo weecu niwī.

¹⁰ Musã a'tiro weecā, añu nibosa'a nígu, yu'u wācūsere musārē nigūti. A'tiro ni'i. Si cū'ma me'rā musã ape macācjārā duporo niyeru o'osere nu'cācārā niwū. Tere o'orā, e'catise me'rā o'ocārā niwū. ¹¹ Tojo weerā musã ne waro weewā'cō'caronojōta weetu'ajaya. Musã cuoro ejatuaro o'oya. ¹² A'tiro ni'i. Marī diacjūta marī cuoro ejatuaro o'osī'rīcā, Ō'acũ e'catisami. Marī moocā, o'odutitisami.

¹³ Musã āpērārē peje cuodutiṛā o'oyu'rūobosa'a. Tojo weerā moorā tojabosa'a. Tojo wa'acā uawe'e. ¹⁴ Mejō ni'cārōnojō cuodutigū tojo ni'i. Ni'cārōcā musã cuose

me'rã narẽ weetamumasĩ'i. Be'ropu na quẽ'rã na cuose me'rã musãrẽ weetamurãsama. A'tiro wéerã, musã ni'cãrõnojõ cuorãsa'a. ¹⁵ Õ'acũ ye queti ojaca pũrĩpu oja'caronjõta ni'i. A'tiro ojano'o: "Peje cuomi'cu cuoyu'ruosome. Apĩ pejeti cuogu quẽ'rã ñe'enojõ du'sano'some", ni ojano'wã.

Tito cã me'rãcjãrã me'rã Corintopu wa'atje ni'i

¹⁶ Yu'u musã ye cjasere wãcũque'ti'i. Yu'u wãcũque'tiro weronjõ Tito quẽ'rãrẽ Õ'acũ wãcũque'ticã weecu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. ¹⁷ Tito yu'u o'ócã, maata yu'tiwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cã musãrẽ i'asĩ'rĩ'cu nitjãgũ, cã añurõ tu'saro me'rã musã tiropu wa'agusami. ¹⁸ Tito me'rã apĩ o'ónemorãsa'a. Cã marĩ acaweregu Jesucristore ãjõpeogu nimi. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã cãrẽ a'tiro ucũma: "Cũ Jesucristo ye quetire wereme'rĩyu'ruami", nima. ¹⁹ Apeye quẽ'rãrẽ, Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã ãsãrẽ ba'patidutirã cãrẽ besecãrã niwã. Niyeru sãrĩneo'quere miacã, cã ãsã me'rã ba'patiwã'cãgũsami. ãsã niyerure miarã, masã marĩ wiogure añurõ ucũdutirã tojo wee'e. Tojo nicã ãsã e'catise me'rã weetamusĩ'rĩsere i'orã tojo wee'e. ²⁰ ãsã a'tere tojo wéerã, masã ãsãrẽ "Niyeru bajuriopã" nidutitirã tojo wee'e. ²¹ A'tere wéerã, ãsã marĩ wiogu i'orõpũre queoro weesĩ'rĩ'i. Tojo nicã masã i'orõpu quẽ'rãrẽ queoro weesĩ'rĩ'i.

²² Apĩ marĩ acaweregu quẽ'rãrẽ na me'rã o'ónemo'o. Cũ upatu weetamusĩ'rĩsere pejetiri

ĩ'owĩ. Totá ni'cārõacārẽ musārẽ na queoro weepārã nígũ, weetamusĩ'rĩmi. ²³ Titore ãpẽrã sērĩtiña'cã, a'tiro niña: “Pablo me'rãcjũ cũ me'rã da'ragu ũsārẽ weetamugũ nimi”, niña. ãpẽrã puarārẽ sērĩtiña'cã pe'ema, a'tiro niña: “Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã na o'ócãrã nima. Na, na weese me'rã Cristore añurõ ucũcã weema”, niña. ²⁴ Ma'ise me'rã narẽ ñe'eña. Tojo weecã, ãpẽrã musã Tito quẽ'rãrẽ ma'isere masĩrãsama. Æsã ãpẽrãrẽ a'tiro nitojawu: “Corintocjãrã masārẽ añurõ ñe'ema”, niwũ. Musã tojo weecã ĩ'arã, na ũsã ní'quere “Diacjũta nipã”, nirãsama.

9

Niyeru sērĩneose ni'i

¹ Musã Jesucristore ãjõpeorãrẽ niyeru o'osere ojanemowe'e. ² Musã o'osĩ'rĩsere masĩtoja'a. Musã tojo weesĩ'rĩsere yu'u e'catise me'rã Macedoniacjãrãrẽ werewu. “Si cũ'ma me'rã Corintocjãrã Acaya di'tapu nirã niyeru sērĩneonu'cãsi'rĩwã”, niwũ narẽ. Tere tu'orã, pãjãrã Macedoniacjãrã quẽ'rã e'catise me'rã niyeru neonu'cãwã. ³ Musārẽ “Niyeru o'orãsama” nimigũ, Titore cũ me'rãcjãrã me'rã musã tiropu o'óguti. Yu'u Macedoniacjãrãrẽ ní'que queoro wa'acã ua'a. Yu'u “Corintocjãrã niyeru neonu'cãtojawã” ní'caronojõta musã o'oatjere cuoyutojaya. ⁴ Apetero yu'u musã tiropu wa'acã, Macedoniacjãrã yu'u me'rã wa'abosama. Æsã topu etacã, musã neoyuticã, yu'u uputu bopoyasãbosa'a. Yu'u “Na

neonũ'cãtojawã” ní'que ye bu'iri tojo weebosa'a. Musã quẽ'rã mejãrõta bopoyabosa'a. ⁵ Tojo weegũ yũ'u a'tiro wãcũ'u. Yũ'u musã tiropũ wa'ase duporo Tito quẽ'rãrẽ wa'aduti'i. Na musã “O'orãti” ni sãrĩneo'quere apoyurãsama. Na tojo weecã, ãsã ejase duporo cõoyutojarãsa'a. Tojo weerã musã wãcũrõ o'orãsa'a. Tojo weetirã, ãsã ejarãpũ “O'orõũa'a” nicãma, musã ãpẽrã dutiro weerã weebosa'a.

⁶ Musã a'tere wãcũña. Marĩ cã'rõacã otecã, marĩ ote'que cã'rõacã pĩ'rĩ dũcati'i. Peje otegunojõ peje pĩ'rĩ dũcatino'sami. Te weronojõ marĩ pajasecũorãrẽ pajiro o'ocã, Õ'acũ quẽ'rã marĩrẽ o'o'caro ejatuario o'osami. ⁷ Marĩnũcũ tocã'rõ o'oguti ni tũ'oña'rõ o'orõũa'a. Marĩ o'osĩ'rĩtirã, o ãpẽrã dutiro weronojõ tũ'oña'rã, o'oticã'rõũa'a. Marĩ e'catise me'rã o'ocã, Õ'acũ marĩrẽ ma'isami. ⁸ Õ'acũ nipe'tise añuse musãrẽ o'oyũ'rũo o'omasĩmi. Cũ tojo weecã, musãrẽ dũ'sasenojõrẽ cõope'orãsa'a. Tojo nicã no'o nisere ãpẽrãrẽ weetamunu'cũrãsa'a. ⁹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta ni'i. A'tiro ojano'caro niwũ:

Añugũ pajasecũorãrẽ añurõ o'omu'sĩ o'osami.

Tojo weero cũ añurõ weese ninu'cũcã'rõsa'a.

¹⁰ Õ'acũ otese capere o'omi. Tojo nicã ba'ase quẽ'rãrẽ o'omi. Cũta nipe'tise musã cõoatjere o'ogũsami. Nipe'tisere nemorõ cõocã weegũsami. Tojo weerã musã ãpẽrãrẽ nemorõ o'omasĩrãsa'a. ¹¹ Tojo weerã peje cõorã, ãpẽrãrẽ o'omu'sĩ o'orãsa'a. Õsã quẽ'rã musã o'osere pajasecũorãrẽ o'orãti. Musã tojo o'ocã ã'arã, marĩ

acawererã Õ'acũrẽ e'catise o'orãsama. ¹² Mũsã Õ'acũ yarã pajasecũorãrẽ o'orã, narẽ weetamurã wee'e. Õ'acũ quẽ'rãrẽ e'catise o'ocã wee'e. ¹³ Mũsã sërĩneosere o'orã, Cristore queoro ãjõpeosere narẽ ï'o'o. Mũsã cũ dutisere yu'ticã ï'arã, Õ'acũrẽ e'catipeorãsama. Mũsã pajiro o'osere ï'arã, Õ'acũrẽ añurõ wãcũrãsama. Tojo nicã nipe'tirãrẽ o'osere ï'arã, tojo weerãsama. ¹⁴ Na pe'e quẽ'rã mũsãrẽ ma'írã, Õ'acũrẽ sërĩbosarãsama. Õ'acũ mũsãrẽ añurõ weecã ï'arã, tojo weerãsama. ¹⁵ Õ'acũ marĩrẽ Jesucristore o'ogũ, añubutiaro weegũ weecũ niwĩ. Tojo weerã cũrẽ e'catise o'orã.

10

Pablo “Jesucristo besecũú'cũ ni'i” nisere were'que ni'i

¹ Yu'ũ Pablo mũsãrẽ apeyenojõ wereguti. Cristo tu'tiro marĩrõ cũ añurõ pajaña'se me'rã ucũrõnojõta mũsãrẽ ojasĩ'rĩsa'a. Æpẽrã yu'ũre a'tiro nisama: “Cũ marĩ tiropũ tutuatigũ, pajasecũogũ weronojõ ucũme'rĩcã'mi”, nisama. “Yoaropũ papera o'ógũ pe'e, tutuaro me'rã ojao'omi”, nisama. ² Yu'ũre mũsã tiropũ wa'agũ, tutuaro me'rã ucũcã weeticã'ña. Æpẽrã “Cũ a'ti turicjũ weronojõ ãpẽrã yu'ruoro nisĩ'rĩmi. Õ'acũ dutiro me'rã mejẽta ucũmi”, nisama. Yu'ũ tojo wãcũrãnojõrẽ tutuaro me'rã ucũpõtẽomasĩ'i. ³ Æsã a'ti turipũ ni'i, nĩrã pe'e. Tojo nimirã, ãsã a'ti turicjãrã weronojõ weewe'e. ⁴ Surara a'mewẽjẽrã, narẽ ï'atu'tirãrẽ docaque'acã weesama. Na weronojõ ãsã quẽ'rã ña'asere

docaque'acã weesĩ'rĩ'i. Tojo weesĩ'rĩrã, a'ti turicjãrã wãmotiro weronojõ weewe'e. Ũsã basu ũsã tutuaro ucũse me'rã, ũsã me'rĩse me'rã ña'asere cõ'awe'e. Tojo weronojõ o'orã, ũsã Ő'acũ tutuase me'rã pe'e cãrẽ ejõpeotirã na wãcũsere cõ'a'a. Na ãpẽrã ejõpeobo'cãrãrẽ cã'mota'asere cõ'a'a. Cũ tutuase me'rã masã na masĩyũ'rũa'a ni tu'oña'sere wapamarĩse dojocã wee'e. ⁵ Cũ tutuase me'rã ũsã na “Niwe'e” nisere cõ'a'a. Nipe'tise Ő'acũrẽ ejõpeoticã weesere cõ'a'a. Nipe'tirã Cristo Ɂaronojõ wãcũ, cãrẽ queoro ejõpeocã wee'e. Narẽ cũ dutiro weeato nĩrã tojo wee'e. ⁶ Mũsã Jesucristo Ɂaro añurõ weeyũ'rutẽrĩca be'ro ũsã a'tiro weemasĩ'i. Mũsã queoro weeticã, yũ'rũnũ'cãrãrẽ bu'iri da'remasĩ'i.

⁷ Mũsã bu'icjase dia'cũrẽ ĩ'a'a. No'o “Jesucristo yagũ ni'i” nigũnojo a'tiro masĩrõũa'a. Cũ ucũrõnojoŕta ũsã quẽ'rãrẽ “Cristo yarã nima”, nĩrõũa'a. ⁸ Marĩ wiogũ ũsãrẽ a'tiro wee-dutiwĩ. Mũsãrẽ “Añurõ ejõpeocã weeya”, niwĩ. Mũsã ejõpeosere dojorẽdutiwĩ. Tere Ɂpũtũ ucũnu'cũsĩ'rĩmigũ, yũ'Ɂ ucũsere bopoy-awe'e. ⁹ Yũ'Ɂ ojawũase pũrĩ me'rã mũsãrẽ tu'ouɁɁadutigu mejẽta oja'a. ¹⁰ ãpẽrã yũ'ure a'tiro nisama: “Cũ ojase tutuabutia'a. Cũ bajuyoropũma tutuatũ'satigu bajumimi. Cũ ucũse quẽ'rãrẽ sõ'owaro tu'saya marĩ'i”, nisama. ¹¹ Yũ'ure tojo nĩrãnojo a'tiro masĩrõũa'a: “Cũ yoaropũ nígũ oja'caronojoŕta marĩ tiropũ nígũ quẽ'rã, mejãrõta tutuaro ucũgũsami”, nĩrõũa'a.

¹² Yũ'Ɂ ãpẽrã na basu añurõ ucũrã me'rã ni'cãrõwĩjisĩ'rĩtisa'a. A'tere ne cã'rõ

ucũma'asĩ'rĩtisa'a. Na tu'omasĩtima. Na uaro a'tiro nisama: “Marĩ weronojõ weerã añurã nima”, nisama. Nipe'tirãrẽ ĩ'abesesama. ¹³ Yu'u ãpẽrã ye da'rasere “Weearu”, niwe'e. Õ'acũ yu'ure weredutigu cũu'caro ejatuario wereme'rĩcã'a. Cũta yu'ure musã tiropu bu'egu wa'adutiwĩ. ¹⁴ Tojo nígũ, nisoogu mejeta wee'e. Musã tiropu ejagu, Õ'acũ yu'ure cũu'quere weewu. Yu'uta musãrẽ añuse Cristo masãrẽ yu'ruomi nise quetire weremu'tãwũ. Tojo weegu yu'u wee'quere queoro ucũ'u. ¹⁵ Yu'u Õ'acũ cũu'que nemorõ da'rawe'e. Tojo weegu ãpẽrã na da'rasere “Yu'u da'rase ni'i”, niwe'e. Tojo níronojõ o'ogu, yu'u da'ra'quepũre da'rasĩ'rĩgũ, musã tiro pe'e nemorõ da'rasĩ'rĩ'i. Musã ejõpeocã ĩ'agũ, musãrẽ nemorõ bu'emasĩ'i. ¹⁶ Musã nemorõ ejõpeoca be'ro musã yu'rũro nise macãrĩpu Jesucristo ye quetire werese'saguti. Cũ ye quetire wereya marĩse macãrĩpu wa'asĩ'rĩsa'a. ãpẽrã na da'ra'quepũre “Yu'u da'rase ni'i” nisĩ'rĩtigũ, tojo weesĩ'rĩsa'a.

¹⁷ Õ'acũ ye queti ojaca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: “Ni'cũ ‘ãpẽrã yu'ruoro niyu'rũnu'cã'a' nisĩ'rĩgũ, niticã'to. Tojo wãcũrõnojõ o'ogu, marĩ wiogu pe'ere ‘Tutuayũ'rũgu nimi, marĩrẽ añubutiaro weecu niwĩ’, niato.” ¹⁸ Ni'cũ cũ basu ucũgũ, “Yu'u añurõ wee'e” nigũnojõrẽ “Cũ añugũ nimi”, nita basiowe'e. Jesucristo marĩ wiogu “Añugũ nimi” nino'gũ pe'e añugũ nimi.

11

Pablo nisoori masārē nise ni'i

¹ Ni'cārōacā yu'u ucūma'agũ weronojō ojaguti. No'o musā nu'cāta basioro nu'cāña. Musā tojo weecā ũa'a. ² Ō'acũ cũ yarārē āpērānojōrē ējōpeocā, doesami. Cũ doero weronojō yu'u musārē doe'e. Yu'u Cristo yere werecā, musā tu'orā, ējōpeowu. Musā ni'cō numio marāpūtiacjo weronojō ni'i. Cristo musā marāpū niacjū weronojō nimi. Tojo weegu musā cũ ĩ'orōpūre ña'ase marīrā nicā ũa'a. ³ Tojo ũamigũ, musārē a'tiro wa'acā uisa'a. Pīrō cũ niqesāse me'rā Evare nisoō ējōpeocā weecu niwī. Musā quē'rā co weronojō āpērā nisoosere ējōpeobosa'a. Musā Cristore queoro ējōpeomi'quere du'ubosa'a. Tojo weegu uisa'a. ⁴ Musā a'tiro wee'e. Āpērā musārē mejēcā werecā, añurō tu'otu'sa'a. Īsā Jesú yere werewu. Na pe'e te mejētare werema. Musā ne waropūre Espīritu Santure ñe'ewũ. Ni'cārōacārē Espīritu Santu mejētare ñe'erā wee'e. Na Ō'acũ masārē yu'rūose mejētare werecā, añurō tu'o ējōpeo'o. ⁵ Na musārē bu'erā Jesucristo besecū'cārā nemorō tu'oña'sama. Yu'u pe'e na doca tu'oña'we'e. ⁶ Yu'u ucūse ũ'suawe'e, ũ'suaro pe'e. Tojo nimicā, Ō'acũ ye cjasere añurō masī'i. Yu'u tojo masīsere nipe'tise yu'u weesetise me'rā ĩ'o'o.

⁷ Ne waro yu'u Ō'acũ masārē yu'rūose quetire musārē weregu, wapaseetiwu. ¿Musā de'ro wācūti? Apetero weegu musārē wapaseetigu,

¿ña'arõ weegu weepari? Yu'u da'ra wap-ata'aba'awu. Musãrẽ añurõ weesĩ'rĩgũ, tojo weewu. ⁸ Yu'u musã tiropu nirĩ curare ãpẽrã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã yu'ure niyeru o'owã. Yu'u tere ñe'e, musãrẽ weetamusĩ'rĩgũ, na ye niyerure a'maduogu weronojõ tu'oña'wũ. ⁹ Yu'u musã me'rã nĩgũ, apeyenojõ du'sacã ã'agũ, ne ni'cũrẽ caribotiwu. Marĩ acawer-erã Macedoniacjãrã yu'ure du'sasenojõrẽ o'owã. Tojo weegu caribotiwu. A'tirota weeyapatiguti. ¹⁰ Yu'u diacjũ nise Jesucristo ye quetire masĩ'i. Diacjũta ni'i. Te diacjũ nĩrõnojõta yu'u bu'ese wapa ne niyeru sãrĩsome. Ne ni'cũ Acaya di'tacjũ “Cũ wapaseemi”, nĩmasĩtisami.

¹¹ Yu'u musãrẽ ma'ise ye bu'iri tojo ucũ'u. Yu'u musãrẽ ma'iyu'rũsere Õ'acũ masĩsami.

¹² Yu'u weewuaronojõ weenu'cũgũti. ãpẽrã pe'e yu'u weronojõ weerã wee'e, nisama. Na bu'ese wapare wapaseesama. Yu'u pe'e wapaseewe'e. Tojo weerã na “Cũ weronojõ wee'e”, nĩmasĩtisama. ¹³ A'tiro ni'i. Na “Cristo cũ besecũú'cãrã ni'i” nĩrã, tojo nima'acãrã weema. Na weeta'sarã nima. Bu'i dia'cũ Jesucristo cũ besecũú'cãrã weronojõ bajuma. ¹⁴ Tojo weese diasatisa'a. Wãtĩa wiogu quẽ'rã tojota weemasĩsami. Apetero cũ u'musecjũ Õ'acũrẽ wereco'tegu weronojõ bajugu dojosami. ¹⁵ Tojo weerã cũrẽ da'racoterã quẽ'rã cũ weronojõ weesama. Na añurã weronojõ weesoosama. Na pũrĩcã na wee'caronojõta bu'iri da'reno'rã, pecame'epu yapatidijarãsama.

Pablo Jesucristo besecũú'cũ cũ pi'eti'que ni'i

16 Yũ'u a'te dũporo oja'caronojõ musãrẽ ojanemogũti. “Cũ basu añurõ ucũgũ, maatigu weemi”, niticã'ña. Musã tojo wãcũrã pũrĩcã, “Cũ maatigu weronojõ ucũato”, ñña. Tojo weegu cã'rõacã yũ'u basu añurõ ucũgũsa'a. 17 Yũ'u tojo ucũgũ, marĩ wiogu duti'caro mejẽta ucũgũ wee'e. Yũ'u basu añurõ ucũme'rĩgũ, maatiri masũ weronojõ busu'u. 18 Pãjãrã no'o ñaro na basu añurõ ucũma. Na tojo weeyucã, yũ'u quẽ'rã yũ'u weesere añurõ ucũgũti. 19 Musã masĩyũ'rũarã nitjãrã, maatiri masã na weesere añurõ nũ'cã'a. 20 Musã a'tiro wee'e. ãpẽrã musãrẽ dutipecã, nũ'cãsa'a. No'o musã yere miiwapacã, nũ'cãsa'a. No'o tojo weetirã, musãrẽ mejõ nirã weecã, nũ'cãsa'a. Tũ'omasitirãrẽ weronojõ ã'acõ'acã, nũ'cãsa'a. No'o musãrẽ diapoapũ paacã quẽ'rãrẽ, nũ'cãcã'sa'a. Tojo weese nipe'tisere nũ'cãpe'ocã'sa'a. 21 Na musãrẽ tojo wéerã, ña'abutiario weerã weema. Ësã pũrĩcã musãrẽ tenojõrẽ ne weemasitibosa'a.

ãpẽrã na weesere añurõ ucũcã, yũ'u quẽ'rã na weronojõ ucũma'asirutugũti. Maatigu weronojõ weema'a'a. 22 Na “Hebreo masã ni'i”, nisama. Yũ'u quẽ'rã cũta ni'i. Na Israe curuacjãrã nima. Yũ'u quẽ'rã cũta ni'i. Na Abrahã pãrãmerã nituriarã nima. Yũ'u quẽ'rã cũta ni'i. 23 Na “Cristore da'raco'terã ni'i”, nima. Yũ'u pũrĩcã na nemorõ cũrẽ da'raco'tegu ni'i. Yũ'u tojo nĩgũ, ucũma'agũ weronojõ busu'u, busugu pe'e. A'tiro ni'i. Yũ'u na nemorõ da'rayũ'rũnu'cãwũ. Yũ'ure na nemorõ tãrãwã. Na nemorõ bu'iri da'reri wi'ipũ pejetiri sõrõno'wũ. Pejetiri Jesucristore

ějōpeotirā yu'ure wějēsī'rīcā, wiose pu'to niwũ.
²⁴ Ni'cāmocusetiri judío masā yu'ure wecu dari
 me'rā tārāwā. Tetirinacũ treinta y nuevetiri
 tārāwā. ²⁵ I'tiati yucupagu me'rā yu'ure paawā.
 Ni'cāti ũtāperi me'rā yu'ure doquewā. I'tiati
 ũsā sijari cura yucusujo mirīdijawũ. Ni'cāti
 mirīdijacaterore ni'cā ñami, ni'cā nũmũ ti maa-
 jopure pa'sabo'reawũ. ²⁶ Yu'ũ pejetiri sijawũ.
 Mirītawioro sijawũ. Wioro, yajari masā tiropũ
 sijawũ. Yu'ũ acawererā judío masā tiropũ, judío
 masā nitirā tiropũ wiose wa'tero sijawũ. Tojo
 nicā macāpure, masā marīrōpure, dia pajiri
 maajopure wiose wa'tero sijawũ. “Jesucristore
 ějōpeorā ni'i” nisoori masā wa'teropũ quē'rārē
 wiose wa'tero sijawũ. ²⁷ Yu'ũ da'ragũ, pi'etiawũ.
 Pejetiri cārītimujāwũ. Ŭjaboawũ. Acowuowũ.
 Apeterore ba'atiyu'rũomujāwũ. Yũsũabũawũ.
 Apeterore su'ti moowũ.

²⁸ Apeyema, a'tiro tu'oña'a. Ŭmucorinacũ yu'ũ
 Jesucristore ějōpeose cururicjārā nipe'tiropũ
 nirārē wācũque'ti'i. ²⁹ No'o tutuatigũnojō nicā,
 yu'ũ quē'rā cũ tutuatisere tu'oña'tamu'u. Ni'cũ
 Jesucristore ějōpeogure āpērā ña'arō weeduticā,
 cũ ña'arō weecā, yu'ũ bopoyasā'a. Cūrē ña'arō
 weecā weerā me'rā ua'a. ³⁰ Yu'ũ pe'e “Āpērā
 yu'rũoro ni'i” nirōnojō o'ogũ, yu'ure wa'a'que
 me'rā tutuatigũ ni'i nisere i'ogãti. ³¹ Ō'acũ,
 marī wiogũ Jesucristo pacũ yu'ũ ucũsere “Di-
 acjãta ni'i”, nĩmasĩsami. Cūrēta “Añugũ
 nimi”, ninu'cũrōũa'a. ³² Yu'ũ Damascopũ nicā,
 a'tiro wa'awũ. Ti di'ta wiogũ waro Aretas
 wãmetigũ cũ docacjũ a'tiro weecu niwĩ. Yu'ure

ñe'esĩ'rĩgũ, ti macã sumuto na yéeca sã'rĩrõ wijaase soperipũre surarare cũucũ niwĩ. ³³ Yũ'u me'rãcjãrã pe'e yũ'ure a'tiro weewã. Pi'i me'rã ti sã'rĩrõ Ʃ'mũarõ nirĩ sopeacãpũ o'oyũ'rũodijowã. Tojo weegũ yũ'Ʃ narẽ ñe'eotiwũ.

12

Pablo quẽ'ese weronojõ ã'a'que ni'i

¹ Marĩ basu añurõ ucũcã, wapamarĩ'i. Tojo nimigũ, ucũgũti. Marĩ wiogũ quẽ'ese weronojõ yũ'ure ã'o'quere weregũti. ² Jesucristore ãjõpeoca be'ro a'tiro wa'awũ. Quẽ'ese weronojõ Õ'acũ yũ'ure cũ tiropũ miimujãwĩ. Tere yũ'ũ ã'aca be'ro catorce cũ'marĩ yũ'rũ'ũ. Yũ'ũ upũ me'rã o yũ'ũ ejeripõ'rã dia'cũ wa'agũ, wa'apã. Masĩtisa'a. Õ'acũ dia'cũ masĩsami. ³⁻⁴ A'tere masĩ'i. Õ'acũ Ʃ'mũse Paraíso wãmetiropũ yũ'ure miiejawĩ. Upũ me'rã o ejeripõ'rã dia'cũ miagũ, miapĩ. Masĩtisa'a. Õ'acũ ni'cũta tere masĩsami. Yũ'ũ topũ nígũ, masã masĩtisere tũ'owũ. Cũ were'que masãrẽ weredutise mejẽta niwũ. ⁵ A'tiro wa'agũnojoõ pũrĩcãrẽ “Ãpẽrã yũ'rũoro nimi”, nirõũa'a. Yũ'ũ basu “A'tiro nigũnojoõ ni'i”, nímasĩtisa'a. Yũ'ũ tutuatise dia'cũrẽ añurõ ucũgũti. ⁶ Tojo nimigũ, yũ'ũ basu añurõ ucũgũ, ucũma'agũ mejẽta weebosa'a. Diacjũta ucũbosa'a. A'tiro ni'i. Mũsã yũ'ure ãjõpeobosa'a. Tojo weeri nígũ, “Yũ'ũ ãpẽrã yũ'rũoro ni'i” nisere nisome. Yũ'ũ weetisepureta, yũ'ũ weretisepureta yũ'rũoquejobosa'a.

7 Õ'acũ yu'ure ï'o'que añubutiase niwũ. Yu'u tere wãcũgũ, yu'u basu “Añuyu'ruagu ni'i”, nitawio ni'i. Tojo weegu Õ'acũ yu'ure tojo wãcũrĩ nígũ, a'tiro weewĩ. Wãtĩ yu'u upure dutida'recã, tojo ï'acã'cu niwĩ. Te duti yu'ure pota bu'bero weronojõ pũrĩ'i. 8 I'tiati yu'u marĩ wiogure “Te pũrise pe'tiatio”, sērĩmiwũ. 9 Cũ pe'e yu'ure a'tiro niwĩ: “Yu'u mu'urẽ ma'i'i. Tojo weero mu'urẽ apeyenojõ du'sawe'e. Masã tutu-atirã nicã, yu'u tutuasere nemorõ ï'ota basio'o”, niwĩ marĩ wiogu. Tojo weegu yu'u tutuatigu, e'cati'i. Tojo tutuatigu, Cristo tutuase yu'upure niato nígũ tojo wee'e. 10 Yu'ure ña'arõ ucũsere, yu'ure apeyenojõ du'sasere e'cati'i. Tojo nicã ãjõpeose bu'iri ña'arõ weesere, mejẽcã wa'asere e'cati'i. A'tiro ni'i. Tutuatironojõ o'ogu, nemorõ tutuagu wa'a'a.

Corintocjãrã ãjõpeori curuacjãrãrẽ Pablo wãcũnũrũ'que ni'i

11 Yu'u, yu'u basu añurõ ucũgũ, maatigu weronojõ wee'e. Mũsã pe'eta yu'ure tojo ucũdutarã weronojõ wee'e. Mũsã yu'ure añurõ ucũcã, añu nibopã. ãpẽrã mũsãrẽ nisoose me'rã ãjõpeocã weerã doca niwe'e. Na a'tiro nisama: “Ûsã Jesucristo besecũ'cãrã nemorõ ni'i”, nisama. Yu'u mejõ nigũ nimigũ, tojo bususijãrã dijaro niwe'e. 12 Yu'u mũsã tiropu pi'etimigũ, wãcũtutuatjãgũ, peje Õ'acũ tu-tuaro me'rã weew'owũ. Te me'rã diacjũta yu'ure Jesucristo besecũ'quere ï'owũ. 13 Mũsã

Corintocjārārē āpērā Jesucristore ējōpeose cururicjārā doca ējōnū'cōtiwū. A'te dia'cūrē weeticāti. Mūsārē wapaseetiwū. Mūsā tū'oña'cā, ¿yū'u tojo weese ña'a niti? Ña'acāma, acobojoya.

¹⁴ Yū'u mūsā tiropū wa'atjere apoyogu wee'e. Ni'cārōacā yū'u wa'ase me'rā i'tiati wa'arosa'a. Mūsārē “Weetamuña”, ni caribosome. Mūsā cūosere ē'masome. A'te dia'cūrē ũa'a. Mūsā Cristo duti'quere añurō weecā ũa'a. A'tiro ni'i. Pacusumūa na pō'rārē na ũasere o'osama. Na pō'rā mejēta na pacusumuarē na ũasere o'osama. A'tiro wéérā, mūsā yū'u pō'rā weronojō ni'i. Tojo weerā yū'ure yū'u ũasere o'owe'e. ¹⁵ Yū'u cūose ejatuario mūsārē weetamugūti. Nipe'tiro yū'u weepōtēota basioro mūsārē añurō wa'ato nígū tojo weetamugūti. A'tiro tū'oña'a. Yū'u mūsārē nemorō ma'icā, mūsā pe'e yū'ure dūjaro ma'ibosa'a.

¹⁶ Āpērā yū'u caribotisere masīmirā, a'tiro nisama: “Cū me'rīse me'rā mūsārē ējōpeocā weecu niwī”, nisama. ¹⁷ ¿Yū'u o'ó'cārā mūsārē nisoo, mūsā yere ē'marī? Ne apeyenojō ē'maticārā niwā. ¹⁸ Yū'u Titore mūsā tiropū wa'adutiwū. Tojo nicā apī Jesucristore ējōpeogu marī acaweregure cū me'rā o'ówū. ¿Topure Tito nisoose me'rā mūsā yere ē'marī? Mūsā masīsa'a. Tito yū'u weronojō weemi. Mūsārē bu'égū, añuse dia'cūrē weesī'rīcū niwī. Ne wapaseeticū niwī.

¹⁹ Apetero weerā mūsā ũsārē “Añurō wācūdutirā weema”, nisa'a. Tojo niwe'e. A'tiro pe'e ni'i. Ūsā Ō'acū ī'orōpūre Cristo dutiro me'rā ucū'u. Yū'u mairā yū'u acawererā,

mūsārē Ō'acūrē nemorō ējōpeonemodutigu tojo wee'e. ²⁰ Yū'u uisa'a. Apetero weerā yū'u mūsā tiropu wa'acā, “Yū'u ɥaronojō mejēta weerā weebosama”, nisa'a. Mūsā quē'rā yū'ure mejārōta nibosa'a. Apeye quē'rārē yū'u mūsārē “A'tiro weerā weebosama”, nisa'a. “A'metu'tirā weebosama. Ɔorā weebosama. Uarā weebosama. Na ye dia'cūrē wācūrā weebosama. Āpērārē ucja, ña'arō ucūrā weebosama. Tojo nicā Ɔsā āpērā yū'ruro añuyū'rɥnɥ'cā'a”, nirā weebosama. No'o ɥaro weema'acārā weebosama”, nisa'a. ²¹ Yū'u uisa'a. Mūsā tiropu apaturi wa'acā, Ō'acū yū'u wiogu mūsā ña'arō wee'que bu'iri yū'ure bopoyoro yū'rucā weebosami. Tojo nicā ña'arō wee'cārā acobojose sērīticā, pūrō utibosa'a. Mūsā ña'arō weesere, ña'arō wācūsere, no'o mūsā a'metārābajaque'atisere pūrō bujawetibosa'a. Nipe'tise ña'ase ɥaripejase, mūsā weewɥasenojōrē du'uticā, mejārōta bujawetibosa'a.

13

Pablo weretuose, cū we'eritituose ni'i

¹ Ni'cārōacā yū'u mūsā tiropu wa'ase me'rā i'tiati wa'arosa'a. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpūre a'tiro ojano'wū: “Puarā o i'tiarā ĩ'āca be'ro marī āpērā wee'quere ĩ'a'cārā weresāmasīno'o.”
² Toduporopu mūsā tiro nīgū, ña'arō weerārē “Bu'iri da'regūti”, ni weretojawu. Tojo nicā nipe'tirārē werewu. Ni'cārōacā yoaropu nimigū, werenemogūti tja. Yū'u apaturi mūsā tiropu

wa'agu, ña'arõ weerãrẽ pajaña'some majã.
 3 Tojo weecã musã masĩrãsa'a, Cristo yu'are wãcũse o'ose me'rã ucũ'u. Cristo musãrẽ dutigu tutuaticã weetimi. Musãrẽ cã tutuayũ'rũsere ï'omi. 4 Diacjũta ni'i. Cũ curusapũ tutuatigu weronojõ paabi'peno'cũ niwĩ. Tojo nimigũ, ni'cãrõacãrẽ cã pacũ tutuaro me'rã catimi. Æsã quẽ'rã cã ní'caronojõta tutuatirã ni'i, nĩrã pe'e. Tojo nimirã, cã yarã niyurã, Õ'acũ tutuaro me'rã ninu'cũ'u. Tojo weerã musãrẽ weetamumasĩ'i.

5 Musã “¿Jesucristore ãjõpeorãta nimiti ãsã?” ni, musã basu beseya. ¿Æsã ãjõpeose diacjũta nimitito? nĩrã, tojo wãcũña. ¿Æsãpũre Jesucristo diacjũta nimiti? nĩrã, tu'oña'rẽ musã. Apetero weerã cãrẽ ãjõpeotirã, ãjõpeotisa'a musã. 6 Æsã Jesucristore diacjũta ãjõpeo'o. Cũ yarã ni'i. Musãrẽ tere masĩcã u'a'a. 7 Æsã musãrẽ ña'arõ weeticã'to nĩrã Õ'acũrẽ sãrĩbosa'a. Cãrẽ sãrĩrã, ãsãrẽ ãjõpeodutirã mejẽta sãrĩbosa'a. Musã pe'ere queoro weedutirã sãrĩbosa'a. No'o ãsã queoro weemicãta, “Na queoro weetima” ãsãrẽ nicã, añucã'rõsa'a. 8 A'tiro ni'i. Õ'acũ ye diacjũ cjaseta ni'i. Musã tere queoro weecã ï'arã, “A'tiro pe'e weeya”, nisome. Æsã tereta uasã'a. 9 Musã ãsãrẽ ï'arã, “Na tutuatirã, dutimasĩtirã nima”, ni'i. Musã pe'e tutuarã nicã, añu ni'i. Tere ï'arã, ãsã e'catirãsa'a. Musãrẽ Õ'acũ nipe'tisere cã uaronojõ weecã uarã, sãrĩbosa'a. 10 Yu'u musã tiropũ wa'ase duporo a'ti pũrĩrẽ oja'a. Topũ wa'agu, tutuaro me'rã musãrẽ tu'tisĩ'rĩtisa'a. Marĩ wiogu yu'u musãrẽ dutimasĩsere o'ocũ niwĩ. Tojo weegu

yu'u mʉsārē tu'timasī'i. Tojo weesī'rītisa'a. Jesucristo mʉsā ējōpeosere dojorēdutigu mejēta dutisere yu'ure o'owī. Mʉsārē nemorō ējōpeocā uagu, tojo weewī.

¹¹ Acawererā, tocā'rōta ojaguti. Añurō niña. Yu'u mʉsārē duti'quere queoro weeme'rīcā'ña. A'merī wācūtutuacā weeya. Ni'cārōnojō niseti, a'mequērō marīrō niña. Ō'acū ejerisājācā weegú, mʉsārē ma'igū mʉsā me'rā nigūsami. ¹² E'catise me'rā a'merī añudutiya. ¹³ Nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā marī acawererā mʉsārē añudutima.

¹⁴ Jesucristo marī wiogu mʉsā nipe'tirārē añurō weeato. Ō'acū mʉsārē ma'igū mʉsā me'rā niato. Tojo nicā Espíritu Santu mʉsā me'rā niato.
Tocā'rōta oja'a.
Pablo

**Õ'âkã hi yeere uúkũri turi Tukano
New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 9 Oct 2020

00ebd04f-7b0d-5a72-9407-eb53ae2bd086